

MINISTEREN

Transportudvalget
Folketinget

Dato 4. oktober 2013
J. nr. 2013 - 3284

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 41 71 27 00

Transportudvalget har i brev af 12. september 2013 stillet mig følgende spørgsmål 816 (TRU alm. del), som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Bertel Haarder (V).

Spørgsmål nr. 816

Vil ministeren redegøre for, hvilke konkrete samarbejdsaftaler som findes inden for lufttrafikken i det nordiske samarbejde?

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet således, at det vedrører samarbejdsaftaler i nordisk regi i relation til luftrummet af betydning for lufttrafikken i Norden.

Danmark og Sverige indgik i 2009 en aftale på ministerniveau om, at der skulle etableres en fælles dansk-svensk luftrumsblok. Hermed var grundstenen lagt til gennemførelse af de regler, som var udstukket i EU's forordninger om et fælles europæisk luftrum, som krævede at luftrumsblokken blev etableret senest 4. december 2012.

Trafikstyrelsen og den statslige flyvesikringstjeneste, Naviair, har opmærksomheden rettet mod konstant udvikling, effektivisering og harmonisering inden for alle områder af lufttrafikstyringen både operationelt, teknisk og uddannelsesmæssigt. Målene nås bl.a. gennem internationalt samarbejde og alliancer – herunder også med lufttrafikstyringsvirksomhederne i de øvrige nordiske lande.

Bl.a. har Naviair sammen med sin svenske søsterorganisation Luftfartsverket, LFV etableret selskabet NUAC. Den 1. juli 2012 overtog NUAC – på vegne af Naviair og LFV – driften af de tre kontrolcentraler i København, Malmø og Stockholm. NUAC beskæftiger i alt ca. 750 medarbejdere som er udlånt fra Naviair og LFV og står for den daglige afvikling af en-route trafikken i det fælles dansk-svenske luftrum. Det fællesejede selskab er det hidtil eneste integrerede selskab i Europa, som afvikler den samlede en route trafik i en funktionel luftrumsblok.

Derudover er der også et samarbejde mellem de nordiske lande i forhold til den dansk-svenske FAB og NEFAB, som er den luftrumsblok, der er etableret mellem Norge, Finland, Estland og Letland. Luftrumsblokkene, de såkaldte FAB'er, er etableret i forbindelse med reguleringen af det fælles europæiske luftrum – Single European Sky. I marts 2013 underskrev ovenstående lande en minister-

deklaration, hvor de forpligter sig til et tættere samarbejde mellem de to luft-rumsblokke og i første omgang at implementere konceptet Free Route Airspace inden udgangen af 2015. Free Route Airspace betyder, at flyselskaberne frit kan vælge indflyvnings- og udflyvningspunkt samt flyverute.

Naviair samarbejder herudover med en række nordeuropæiske søsterorganisationer om koordinering af lufttrafikstyringen i det såkaldte Borealis-samarbejde. Medlemmerne af Borealis er foruden Naviair de tilsvarende organisationer i Norge, Finland, Island, Irland, Estland, UK og Letland.

På uddannelsesområdet ejer Naviair sammen med LFV og norske Avinor flyvelederskolen "Entry Point North". Skolen blev etableret i 2006 og har i dag både uddannelser af flyveledere og flyvelederaspiranter og træning af teknisk personale.

Det internationale samarbejde omfatter også udvikling inden for det tekniske område. Det foregår inden for rammen af COOPANS-alliancen, som foruden Naviair omfatter de tilsvarende organisationer i Sverige, Irland, Østrig og Kroatien samt Thales som partner og leverandør. Her harmoniseres partnernes tekniske lufttrafikstyringssystemer, hvilket blandt andet betyder reducerede udviklings- vedligeholdelses- og uddannelsesomkostninger. Samarbejdet vil indebære, at 7 kontrolcentraler i fem europæiske lande i løbet af 2014 vil operere med harmoniserede systemer. Tilsvarende systemharmoniseringer på tværs af landegrænser er ikke på nuværende tidspunkt planlagt eller gennemført i andre europæiske lande. Et udvidet teknisk samarbejde, der vedrører deltagelsen i EU's tekniske platform for lufttrafikstyring SESAR er etableret med NORTH European and Austrian CONSORTIUM (NORACON), der ud over ovenstående 4 lande og Danmark også har deltagelse af lufttrafikstyringsvirksomhederne i Norge, Finland, Island og Estland.

Endelig har Danmark, med baggrund i krav fra den internationale civile luftfartsorganisation (ICAO) til indgåelse af samarbejdsaftaler mellem lufttrafik-tjenester, indgået et antal operationelle samarbejdsaftaler med de omkringliggende lande. For Danmarks vedkommende er der således indgået aftaler med Norge, Sverige. For Grønlands vedkommende, og for så vidt angår Naviair's flyveinformationscentral, er der indgået aftale med Island. Aftalerne indebærer en effektivisering og lettelse af det operationelle samarbejde omkring landegrænserne til gavn for flyvesikkerheden og flyselskaberne.

En oversigt over relevante samarbejdsaftaler fremgår af bilaget til dette svar.

Med venlig hilsen

Pia Olsen Dyhr

Bilag til svar på spørgsmål 816 (TRU alm. del)

Oversigt over samarbejdsaftaler:

1. Dansk-svensk FAB

- Aftale af 17. december 2009 mellem Sverige og Danmark (minister-niveau) om etablering af et dansk-svensk fælles luftrum.

"Agreement between the Government of the Kingdom of Sweden and the Government of the Kingdom of Denmark regarding the Establishment of a Danish-Swedish Functional Airspace Block".

- Aftale af 1. juli 2010 mellem luftfartsmyndighederne i Sverige og Danmark om etablering af det fælles dansk-svenske luftrum (udmøntning af ministeraftalen).

"Agreement between Statens Luftfartsvæsen and Transportstyrelsen regarding the Danish-Swedish Functional Airspace Block".

2. Aftale om etablering af den fælles dansk-svenske virksomhed NUAC HB

- Interessentskabsaftale af 14. oktober 2009 mellem Luftfartsverket og Naviair om NUAC HB (Handelsbolag).

"Partnership agreement relating to the partnership shares in NUAC HB dated 14 October 2009 between LFV/ANS and LFV Holding AB and Naviair".

- Aftale af 20. juni 2011 mellem de danske og svenske udbydere af meteorologiske tjenester, DMI og SMHI, om etablering af et meteorologisk konsortium inden for den dansk-svenske luftrumsblok. Aftalen betyder at DMI og SMHI i fællesskab, og med reel virkning fra slutningen af 2012, yder tjenester til den civile luftfart uden hensyntagen til nationale grænser.

"Agreement between the Danish Meteorological Institute and the Swedish Meteorological and Hydrological Institute concerning the mutual provision of Weather Services for Air Navigation in the DK/SE FAB."

3. Aftaler om teknisk samarbejde

- COOPANS (Co-operation between air navigation services) aftalen af 3. april 2006 om harmonisering og udvikling af flyvekontrollsystemer mellem luftfartstjenesteudøverne i Irland (IAA), Sverige (Luftfartsverket), Danmark (Naviair) og den franske systemleverandør Thales ATM. SA.

"COOPANS Framework Agreement"

- NORACON CONSORTIUM AGREEMENT af 9. februar 2009 og senere udvidet i 2011 mellem Naviair, Austrocontrol, Avinor, Croatia-ATC, EANS, Finavia, IAA, ISAVIA, LFV, Naviair og Swedavia.

4. Aftale om etablering af den dansk-svensk-norske flyvelederskole, Entry Point North AB

- Aktieejeraftale af 21. december 2005 mellem Avinor, Luftfartsverket og Naviair om flyvelederskolen, Entry Point North AB

"Aktieägaravtal mellan Avinor A/S, LFV Holding AB och Naviair daterat den 21. december 2005"

5. Dansk-svensk FAB og NEFAB mv.

- Aftale af april 2011 mellem luftfartsmyndighederne i Danmark, Sverige, Norge, Finland, Estland og Letland samt Island om samarbejde på tværs af landene i den dansk-svenske FAB, NEFAB og Island.

"Deklarationen from Director Generals of NAAs of Denmark, Estonia, Finland, Iceland, Latvia, Norway and Sweden"

- Aftale af 1. december 2011 mellem luftfartstjenesteudbydere i Norge (Avinor), Finland (Finavia), Island (Isavia), Letland (LGS), Estland (EANS), Sverige (Luftfartsverket), og Danmark (Naviair) om udvikling af luftrum.

"Co-operation agreement between air navigation service providers concerning the development of airspace"

- Ministerdeklaration af 11. marts 2013, underskrevet af ministrene ansvarlige for transport i Danmark, Estland, Finland, Letland, Norge og

Sverige om forpligtelse til et tættere samarbejde på FAB-niveau mellem dansk-svensk FAB og NEFAB, herunder forpligtelsen til direkte ruteføring inden udgangen af december 2015.

Side 5/5

"Declaration of commitment for cooperation in airspace development between the governments of Denmark, Estonia, Finland, Latvia, Norway and Sweden.

- Borealis Air Navigation Services Alliance: Alliance Framework agreement af 20. juni 2012 mellem Avinor, Finavia, ISAVIA, IIA, LGS, EANS, NATS, LFV og Naviair.

6. Aftaler i relation til håndtering af lufttrafik mellem landegrænser, de såkaldte "operationelle samarbejdsaftaler" (Cross-border aftaler/Letter of Agreement)

- Aftale mellem Danmark og Sverige om udøvelse af ATS mellem ATCC København og ATCC Malmö/TMC Göteborg.

Letter of agreement between Trafikstyrelsen CAA Denmark ACC/APP Copenhagen and LFV Group Air Navigation Services ATCC Malmö/TMC Göteborg, effective 2011.11.17 (seneste udgave).

- Aftale mellem Danmark og Norge om udøvelse af ATS mellem ATCC København og ATCC Oslo.

Letter of agreement between Trafikstyrelsen CAA Denmark ACC Copenhagen and Avinor Flyvesikringstjenesten ATCC Oslo, effective 2012.04.05 (seneste udgave).

- Aftale mellem Danmark og Norge om udøvelse af ATS mellem Bodø ATCC og Søndrestrøm FIC.

Letter of agreement between Naviair ATS Greenland and Avinor Norway Bodø ATCC, effective 2006.11.23 (seneste udgave).

- Aftale mellem Danmark og Island om udøvelse af ATS mellem Reykjavik OACC og Søndrestrøm FIC.

ATS Coordination Agreement between Reykjavik OACC and Søndrestrøm FIC, effective 1998.01.01 (seneste udgave).